

Protokoll 3/2026

fört vid Miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde
tisdagen den 17 mars 2026 kl. 17:00-17:10, Gamla
biblioteket, Tekniska nämndhuset

Ledamöter

Åsa Lindhagen (MP) Ordförande
Elin Hjelmestam (L) Vice ordförande
Felicia Schartner Giertha (S)
Bjarne Snis Sigtryggsson (S) §§1-4, §6, §§8-11, §15
Celal Altun (S)
Frida Nehrfors Hultén (V)
Leo Müller (V)
Torbjörn Erbe (M)
Fritz Lennaárd (M)
Elin Böhlin (M)
Anders Edin (SD)
Ashna Ibrahim (C)
Carl Houston (S) ersätter Fredrik Pettersson (S)
Eva Darolf Linnros (V) §5 ersätter Bjarne Snis Sigtryggsson (S) pga jäv

Ersättare

Eva Darolf Linnros (V) §§1-4, §6, §§8-11, §15
Torbjörn Ebérus (M)
Josefine Axelsson (M)
Gabriel Kroon (SD)
Joakim Rönnbäck (L)
Maja Boström (C)

Övriga närvarande

Lykke Ask Nämndsekreterare
Monika Gerdhem Avdelningschef
Mikael Nyberg Avdelningschef
Daniel Persson Avdelningschef
Maria Svanholm Avdelningschef
Emily Tjäder Avdelningschef
Malin Tappefur Avdelningschef
Cindy Falquet Lindh Borgarrådssekreterare
Lars-Gunnar Brundin Personalföreträdare
Andreas Eriksson Borgarrådssekreterare

Justerare

Åsa Lindhagen , Elin Hjelmestam

Datum för justering

2026-03-25

Paragraf

§§1-6, §§8-11, §15

Sekreterare

Lykke Ask

§ 1

Fastställande av föredragningslista

MF 2025/186

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att fastställa utsänd föredragningslista.

§ 2
Närvarorätt

MF 2025/187

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att medge närvarorätt vid dagens sammanträde till Lars-Gunnar Brundin.

§ 3

Val av justerare och tid för justering

MF 2025/188

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden utser vice ordföranden Elin Hjelmestam (L) att tillsammans med ordföranden Åsa Lindhagen (MP) justera dagens protokoll.

Justering sker senast den 26 mars 2026.

§ 4**Anmälan av inkomna skrivelser till miljö- och hälsoskyddsnämnden**

MF 2025/189

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att inkomna skrivelser m.m till nämnden anmäls.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- MF 2025/189-10 §19 den 16 februari 2026, Kommunfullmäktige Inrättande av Ålstensskogen och Storskogens naturreservat i Bromma. Ecos dnr 2025-19399
- MF 2025/189-10.1 Bilaga 3. Återremiss M, L, C och KD Naturreservat. Ecos dnr 2025-19399

§ 5**Anmälan av delegationsbeslut fattade inom
miljöförvaltningen**

MF 2025/190

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden besluta att godkänna redovisningen av delegationsbeslut fattade inom miljöförvaltningen från och med den 24 januari 2026 till och med den 20 februari 2026.

Nämndens behandling av ärendet**Jäv**

Bjarne Snis Stigtryggsson (S) har på grund av jäv inte deltagit i eller varit närvarande vid handläggningen av detta ärende.

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- MF 2025/190-10 05 Anmälan av beslut fattade på delegation
- MF 2025/190-11 Anställningsbeslut MHN 20260317
- MF 2025/190-12 Delegationslista MHN 2026-03-17 till nämndledamöter

§ 6**Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor**

MF 2025/191

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att protokoll 1/2026 från den 4 februari 2026 för miljö- och hälsoskyddsnämndens och fastighetsnämndens råd för funktionshinderfrågor anmäls.

Handlingar i ärendet

- MF 2025/191-4 Protokoll 1, 2026 FHR MHN FN 2060204

§ 8**Funktionsprogram för förskolelokaler****Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2026/126****Dnr 2026-2212**

MF 2026/12

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation

Vice ordföranden Elin Hjelmestam (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ashna Ibrahim (C) reserverar sig med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1. Ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertta m.fl. (S), Frida Nehrfors Hultén m.fl. (V), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
2. Vice ordföranden Elin Hjelmestam (L) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - a) att avslå förvaltningens förslag till beslut.
 - b) att uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett reviderat program.
 - c) att därutöver anföra följande:

Vi välkomnar arbetet med att ta fram ett stadsövergripande funktionsprogram för förskolelokaler och delar ambitionen om ökad likvärdighet, kvalitet och långsiktig hållbarhet i stadens förskolor.

Funktionsprogrammet anger att staden i normalfallet planerar för 4–8 avdelningar, med möjlighet till ännu större förskolor efter särskild prövning. Liberalerna menar att denna inriktning behöver omprövas. Små barn behöver överskådliga miljöer, korta avstånd och begränsade sociala kontakter. Vi vill därför se en lägre gräns

dör förskolor i normalfallet planeras för 2–6 avdelningar per enhet.

Barnens behov av trygghet, överblickbarhet och mindre sammanhang måste väga tyngre än administrativa eller organisatoriska standardlösningar. För många barn – inte minst barn med behov av särskilt stöd – är stora förskolor en utmanande miljö, medan mindre enheter ger bättre förutsättningar för lugn, närhet och stabila relationer, vilket är grundläggande för barns utveckling och välmående.

Programmet lyfter inte heller det viktiga frågan om motorisk träning för barn – även inomhus. Vi menar därför att programmet bör kompletteras med ett krav få att varje förskola ska ha ett rum avsett för rörelse och motorisk träning. Detta är särskilt viktigt eftersom vi redan nu ser att barns motoriska förmågor har minskat de senaste decennierna. I längden påverkar detta även deras fysiska och psykiska mående och inlärningsförmåga.

Förskolan är ofta det första mötet med det offentliga samhället. Då måste vi säkerställa att den möter barn i deras skala – med miljöer som skapar trygghet, delaktighet och möjlighet att utvecklas på bästa sätt utifrån sina egna förutsättningar.

3. Ashna Ibrahim (C) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
 - a) att delvis avslå förvaltningens förslag till beslut.
 - b) att Funktionsprogram för förskolelokaler justeras så att programmet inte anger en nedre normerande storleksgräns för förskolor.
 - c) att därutöver anföra följande:

Vi välkomnar att staden tar ett samlat grepp om funktionella krav för förskolelokaler och delar ambitionen om hög kvalitet, god arbetsmiljö och långsiktig hållbarhet. Det är glädjande att vänsterstyret till sist har lyssnat på föräldrars och våra partiers oro över de enorma förskolor som byggs i stadens regi.

Samtidigt anser vi att funktionsprogrammet i sin nuvarande utformning inte tar hänsyn till barns skilda behov, lokala förutsättningar och familjers olika önskemål. För vissa barn är det avgörande att få vistas i mindre sammanhang med lugnare miljö, färre relationer och hög igenkänning. För dessa barn kan storleken på verksamheten vara viktigare än exempelvis tillgång till tillagningskök eller andra storskaliga funktioner.

Den nedre normerande storleksgränsen för förskolor riskerar att tränga undan mindre förskolor, inklusive föräldrakooperativ och fristående aktörer, trots att dessa ofta erbjuder den typ av miljö som

vissa barn särskilt gynnas av. Det är dessa barn som kommer få betala priset för vänsterstyret ideologiska motstånd mot fristående aktörer.

Därtill saknar vi en tydligare prioritering mellan programmets många funktionskrav. När samtliga funktioner ges samma tyngd finns en uppenbar risk att programmet blir svårt att tillämpa i praktiken, särskilt i projekt med begränsade ytor. Ett styrande dokument bör ge vägledning även i situationer där målkonflikter uppstår.

Vi ser även med oro på att funktionsprogrammet inte berör lokalernas utformning med hänsyn till externa hot och allvarliga riskscenarier, såsom behov av inrymning och säker utrymning vid pågående dödligt våld. Mot bakgrund av samhällsutvecklingen anser vi att detta är en allvarlig brist.

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag som stöds av ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertha m.fl. (S), Frida Nehrfors Hultén m.fl. (V), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Anders Edin (SD).

Handlingar i ärendet

- MF 2026/12-2 08 2026-2212 Tjut Funktionsprogram för förskolelokaler
- MF 2026/12-2.1 08 2026-2212 Bilaga - Funktionsprogram för förskolelokaler(2482606)

§ 9**Rapport Riktad bostadstillsyn 2024-2025****Uppföljning efter tillsyn 2024-2025****Dnr 2026-2164**

MF 2026/27

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna rapport för riktad bostadstillsyn.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Anders Edin (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna ser mycket allvarligt på rapportens innehåll. När brister konstateras i 60 av 62 hyreshus handlar det om ett omfattande misslyckande. Det gäller ventilation, fukt, mögel, varmvatten och skadedjur, alltså grundläggande frågor om hälsa och värdighet i boendet.

Vi Sverigedemokrater vänder oss mot att återkommande och systematiska brister hos fastighetsägare inte möts av tydligare ansvar och konsekvenser. Det räcker inte att konstatera problem. Staden måste markera tydligare mot fastighetsägare som inte fullgör sitt ansvar och säkerställa att boende inte lämnas kvar i ohälsosamma bostäder år efter år.

Handlingar i ärendet

- MF 2026/27-1 09 2026-2164 Tjut Rapport Riktad bostadstillsyn 2024
- MF 2026/27-1.1 09 2026-2164 Bilaga Rapport riktad bostadstillsyn 2024-2025

§ 10**PFAS, bisfenoler och ftalater - kartläggning och potential för utfasning i Stockholms stad****Dnr 2026-4132**

MF 2026/28

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna redovisning av arbete med att utreda stopp för inköp av produkter och material med innehåll av PFAS, bisfenol och ftalater och planerad inriktning för stadens fortsatta arbete med ämnesgrupperna.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Elin Hjelmestam (L), Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Ashna Ibrahim (C) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Liberalerna och Moderaterna välkomnar redovisningen av arbetet med att kartlägga förekomsten av PFAS, bisfenoler och ftalater i stadens verksamheter och upphandlingar. De aktuella kemikalierna är välkända för sina negativa effekter på både miljö och hälsa, och det är därför viktigt att stadens arbete med att minska användningen fortsätter och förstärks.

Samtidigt väcker redovisningen frågor om hur stadens ambitioner i praktiken ska genomföras. I kommunfullmäktiges budget för 2025 angavs att staden skulle utreda ett stopp för inköp av produkter som innehåller PFAS, ftalater och bisfenoler samt fasa ut dessa ur stadens verksamheter. Av underlaget framgår dock att ämnena fortfarande förekommer brett i stadens inköp och material, och att inget av de undersökta avtalsområdena är helt fritt från dem. Det är därför angeläget att tydliggöra vilka konkreta

steg som nu tas för att minska användningen och när ett faktiskt stopp för vissa produktkategorier kan bli aktuellt.

Kartläggningen visar samtidigt att det finns områden där utfasning är relativt enkel att genomföra, exempelvis inom vissa typer av textilier, köksutrustning, kemiska produkter och delar av bygg- och anläggningsmaterial. Vi menar att stadens fortsatta arbete bör prioritera dessa åtgärder där alternativ redan finns tillgängliga. Att fokusera på sådana åtgärder som är relativt enkla att genomföra men som kan ge tydliga miljö- och hälsoeffekter är ett effektivt sätt att snabbt minska spridningen av farliga ämnen.

Vi vill också understryka vikten av att stadens upphandlingsarbete fortsätter utvecklas. Med inköp på omkring 42 miljarder kronor per år har staden betydande möjligheter att påverka marknaden genom tydliga krav och aktiv dialog med leverantörer. Uppföljning av upphandlingskrav och bättre kunskap om kemikalieinnehåll i leverantörskedjorna är centrala delar i detta arbete.

Slutligen bör stadens arbete inte enbart fokusera på framtida inköp. Kartläggningen visar att stora mängder av dessa ämnen redan finns i material och produkter i stadens miljöer. Det är därför angeläget att också identifiera områden där sanering eller utbyte av befintliga material kan ge betydande miljö- och hälsovinster, särskilt i miljöer där barn och unga vistas.

Liberalerna och Moderaterna anser sammantaget att kartläggningen utgör en viktig grund för fortsatt arbete, men att nästa steg behöver präglas av tydligare prioriteringar, konkreta åtgärder och en högre takt i utfasningen av PFAS, bisfenoler och ftalater i stadens verksamheter.

Anders Edin (SD) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Sverigedemokraterna vänder sig mot att majoriteten återigen driver fram höga ambitioner och långtgående inriktningar utan att samtidigt redovisa hur dessa ska genomföras i praktiken, vilka kostnader de medför och vilken faktisk miljönytta som kan förväntas. Detta blir särskilt tydligt i frågan om PFAS, bisfenoler och ftalater.

Av tjänsteutlåtandet framgår att dessa ämnesgrupper används mycket brett, att informationen i leverantörskedjorna ofta är bristfällig, att alternativ i flera fall saknas och att möjligheterna till utfasning varierar kraftigt mellan olika produkt och materialgrupper.

Förvaltningen konstaterar dessutom själv att PFAS problematiken i stor utsträckning är internationell och att verkligt effektiva åtgärder kräver bredare reglering på europeisk och global nivå.

Mot denna bakgrund framstår det som oansvarigt att ge intryck av att Stockholms stad genom lokala beslut kan åstadkomma mer än vad som i realiteten är möjligt. Vi motsätter oss en politik där symboliska markeringar får ersätta realistiska prioriteringar, kostnadsmedvetenhet och tydligt ansvarstagande.

Det räcker inte att hänvisa till fortsatt dialog, kartläggning och framtida analyser. Nämnden måste få klara besked om vad som faktiskt kan fasas ut, inom vilken tid, till vilken kostnad och med vilken konkret effekt. Annars riskerar detta att stanna vid politiska ambitioner utan verkligt resultat.

Sverigedemokraterna motsätter sig inte förbättringsåtgärder, men kräver tydligare kostnadsunderlag, skarpare prioriteringar och klargjord finansiering innan omfattande investeringar initieras.

Handlingar i ärendet

- MF 2026/28-1 10 2026-4132 PFAS, bisfenoler och ftalater - kartläggning och potential för utfasning i Stockholms stad
- MF 2026/28-1.1 10 2026-4132 Bilaga 1 PFAS, bisfenoler och ftalater-kartläggning och potential för utfasning i Stockholms stad

§ 11**Motion av Therese Lindström (M) och Theréz Randquist (M) om att genomföra ett pilotprojekt som underlag för Stockholms biodlingsstrategi****Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/1214****Dnr 2025-2276**

MF 2025/199

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt miljöförvaltningens förslag:

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation

Samtliga ledamöter för Moderaterna och Ashna Ibrahim (C) reserverar sig med hänvisning till sitt förslag.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1. Ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertha m.fl. (S), Frida Nehrfors Hultén m.fl. (V), vice ordföranden Elin Hjelmestam (L) och Anders Edin (SD) föreslår (se beslutet).
2. Torbjörn Erbe m.fl. (M) och Ashna Ibrahim (C) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen samt att därutöver anföra följande:

En av Stockholms främsta styrkor är tveklöst de många gröna värden som närheten till natur och vatten skapar i vår stad. Dessa behöver fortsätta stärkas, exempelvis genom ett strategiskt arbete för att främja pollinering och biologisk mångfald. Att ansvarsfullt nyttja stadens fastigheter och mark för biodling är ett konkret sätt att stärka stadens ekosystem, samtidigt som det skapar möjligheter för utbildning och engagemang hos stockholmarna.

Vi delar miljöförvaltningens bedömning att fokus måste ligga på den samlade ekosystemtjänsten pollinering, och inte enbart på honungsbin, är central. Risken för att en ökad täthet av honungsbin tränger undan vilda pollinatörer måste tas på allvar. Därför bör ett pilotprojekt, i enlighet med motionens intention, genomföras med

de förtydliganden som miljöförvaltningen anger. Projektet ska syfta till att samla kunskap och utveckla praktiska riktlinjer för hur, var och när biodling kan vara ett positivt inslag i staden. Resultatet från pilotprojektet kommer att utgöra ett viktigt underlag för stadens fortsatta arbete, oavsett om det integreras i befintliga handlingsplaner eller ligger till grund för en framtida strategi.

Beslutsgång

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag som stöds av ordföranden Åsa Lindhagen (MP), Felicia Schartner Giertha m.fl. (S), Frida Nehrfors Hultén m.fl. (V), vice ordföranden Elin Hjelmestam (L) och Anders Edin (SD).

Handlingar i ärendet

- MF 2025/199-2 11 2025-24476 Tjut Motion om pilotprojekt för Stockholms biodlingsstrategi
- MF 2025/199-2.1 11 2025-24476 Bilaga Motion om pilotprojekt för Stockholms biodlingsstrategi

§ 15
Förvaltningschefens information
MF 2025/192

Ingen information lämnas vid dagens sammanträde.

Underskriftens äkthet valideras här: <https://underskriftpas.stockholm.se/validera>